

## REYKJAVÍKURBORG - SKREFI Á UNÐAN

**Ræða borgarstjóra Hönnu Birnu Kristjánsdóttur  
við framlagningu fjárhagsáætlunar Reykjavíkurborgar fyrir árið 2010  
í borgarstjórn Reykjavíkur 3. desember 2009**

### **1. INNGANGUR:**

Forseti, góðir borgarfulltrúar - ágætu Reykvíkingar.

Reykjavíkurborg þarf líkt og heimilin og fyrirtækin í landinu að bregðast við miklum tekjusamdrætti og endurmeta þjónustu, verkefni og allan rekstur. Opinberir aðilar, ríki og sveitarfélög, geta farið ólíkar leiðir í þessum eignum. Ein leið væri að hækka skatta á vinnandi fólk, jafnvel búa til nýja skatta og hækka gjöld og láta þar við sitja. En slík leið mun örugglega draga úr frumkvæði og sjálfsbjargarviðleitni einstaklinga og fyrirtækja og getur því leitt til lengri samdráttar.

Verkefni ársins 2010 hjá Reykjavíkurborg verður því að standa vörð um þjónustu við börn og velferð og forgangsraða í þeirra þágu **án** þess að hækka skatta og **án** þess að hækka gjöld fyrir grunnþjónustu. Þetta verður gert með því að hagræða í stjórnsýslu og almennum rekstri borgarinnar. Þetta er kjarninn í því frumvarpi sem lagt er fram hér í dag og verður leiðarljós okkar við rekstur Reykjavíkurborgar á næsta ári.

Samkvæmt því frumvarpi að fjárhagsáætlun Reykjavíkurborgar fyrir árið 2010, sem ég mæli fyrir hér í dag verða framlög til velferðarþjónustu ekki lækkuð, við stöndum vörð um menntun og þjónustu við börnin í leikskólum og grunnskólum borgarinnar og þjónusta frístundaheimila verður áfram tryggð. Gjaldskrár fyrir grunnþjónustu verða ekki hækkaðar, þar með talið leikskólagjöld, sem eru nú með þeim lægstu í landinu, og matargjöld í grunnskólum og gjaldskrár frístundaheimila verða óbreytt.

Við vitum að þetta er hægt því við höfum þegar sýnt á þessu ári að þetta er hægt. Með því að rýna allan kostnað rækilega, spyrja gagnrýnna spurninga um öll útgjöld, hætta að þenja út kerfið heldur nýta þann mannafla, tæki og fjármuni sem við höfum þegar yfir að ráða enn betur - og með því að vera ákveðin í okkar skýru forgangsroðun, munum við tryggja að íbúar þessarar borgar haldi áfram að njóta framúrskarandi og víðtækrar þjónustu sem er með því besta sem gerist í heiminum.

Og þetta munum við gera án þess að hækka skatta eða aðrar álögur á heimili og fyrirtæki borgarinnar. Af hverju? - Jú, af því að við teljum að það sé okkar verkefni að taka fyrst til í okkar ranni eins og okkur er frekast unnt, leita allra leiða áður en við grípum niður í vasa íbúa sem eru mun léttari nú en fyrir ári síðan og hjá mörgum svo léttir að til verulegra vandræða horfir.

### **Um skattamál**

Ég hef sagt það áður og segi það enn: Hið opinbera kerfi mun ekki leysa þann vanda sem við okkur blasir. Við getum tekið þátt í þeirri lausn, og gerum það af fullum heilindum og í takt við skyldur okkar og ábyrgð, en eina leiðin út úr þeim efnahagsvanda sem við okkur blasir er samstillt átak sveitarfélaga, ríkisins, fyrirtækja og heimila í landinu. Það þýðir í mínum huga að hvert og eitt okkar geri sitt besta - en leggi ekki stein í götu annarra sem eru einnig að gera sitt besta til að leysa rekstravanda, halda uppi atvinnu, borga af húsnæði eða sjá til þess að halda heimili gangandi. Skattahækkunir eru að okkar mati slíkur steinn og munu til lengri tíma litið dýpka þann efnahagsvanda sem við er að etja. Nú þegar eru afleiðingar stórfelldra skattaáforma ríkisstjórnarinnar byrjaðar að koma fram með fjöldauppsögnum hjá fyrirtækjum, þar með auknu atvinnuleysi og þverrandi vonum fjölskyldna og vinnandi fólks um að leysa úr sínum málum. Þetta er ekki aðeins skoðun okkar hér í borgarstjórn Reykjavíkur heldur hafa fjölmargir aðilar lýst yfir þungum áhyggjum af umfangi boðaðra skattahækkana, þar með talin miðstjórn Alþýðusambands Íslands sem hefur varað sérstaklega við þeim áhrifum, sem hækkun neysluskatta hefur á rekstur og skuldir heimilanna og bent á að hækkun skatta leiði til meiri samdráttar í atvinnulífinu, með skerðingu á kjörum og auknu atvinnuleysi.

Við getum ekki skattlagt okkur út úr þeirri kreppu sem við erum í. Eina leiðin út úr kreppunni er að blása lífi í þær glæður sem enn loga í íslensku samfélagi. Ýta undir dugnaðinn og metnaðinn sem einkennir þessa þjóð. Hvetja til atvinnusköpunar og standa þannig vörð um tekjugrundvöll fjölskyldna og fyrirtækja. Tryggja að íbúar þessarar borgar njóti góðrar grunnþjónustu og lágmarka kostnað við hana. Allt síðastliðið ár höfum við leitað leiða til að ná þessum markmiðum sem nú endurspeglast í fjárhagsáætlun Reykjavíkurborgar fyrir árið 2010.

### **Hvernig höfum við brugðist við?**

Hefur þessi vinna verið einfalt verk? Sannarlega ekki. Hér hefur af starfsfólki og borgarfulltrúum verið unnið þrekvirki – dag og nótt – frá því fyrir liðlega ári síðan þegar við ákváðum að setja á laggirnar aðgerðahóp til að bregðast við áfallinu sem reið yfir haustið 2008.

Við höfum ekki einungis leitað í smiðju innan borgarkerfisins heldur einnig utan þess og jafnvel út fyrir landsteina. Það hefur ekki síst verið gagnlegt að læra af reynslu nágrannaborga beggja vegna Atlantshafsins sem hafa lent í alvarlegum efnahagserfiðleikum. Við höfum verið hvött til

- að sýna aðhald í rekstri og vera óhrædd við að forgangsraða,
- að halda uppi þjónustu við þá sem lenda í erfiðleikum vegna atvinnumissis,
- að leggja okkar af mörkum til að halda hjólum atvinnulífsins gangandi,
- og að hækka ekki skatta!

Með samstilltu átaki, sveigjanleika og samvinnu hefur okkur tekist að ná betri árangri en við þorðum að vona við upphaf þessarar vegferðar. Gleðitíðindin, sem við eigum að þakka fyrir, eru þau að verstu spár fyrir þetta ár hafa ekki ræst og nú í lok árs er ljóst að borginni hefur tekist ágætlega upp við að mæta auknum þjónustubunga á sumum sviðum og minnkandi eftirspurn annars staðar.

Það tókst vegna þess að um leið og vandinn varð ljós gripum við í taumana. Við ýttum úr vör gríðarlega umfangsmiklum aðgerðum sem nú þegar eru farnar að skila sér í góðum rekstrarárangri borgarinnar. Þrátt fyrir samdrátt í tekjum hefur okkur tekist að mæta öllum fjárhagsskuldbindingum borgarinnar og tryggja góða stöðu í lok árs.

Vegna þessa er ég bjartsýn á árið framundan. Ég er bjartsýn á að okkur takist áfram að tryggja góðan rekstur höfuðborgarinnar jafnhliða því sem við verjum hagsmuni Reykvíkinga. Verjum hagsmuni fjölskyldna, barnanna og forgangsröðum í þágu þeirra og velferðar borgarbúa.

Forseti, ágætu borgarfulltrúar.

Ég mun hér á eftir byrja á því að reifa þann árangur sem náðst hefur á þessu ári. Síðan fjalla um forsendur fjárhagsáætlunar fyrir næsta ár og hagræðingarleiðir. Loks mun ég fara stuttlega yfir helstu áherslur sviða og fyrirtækja borgarinnar.

## **2. ÁRIÐ 2009**

### **Ný vinnubrögð**

Ég vil byrja á því að þakka borgarfulltrúum allra flokka, formönnum fagraða, stjórnendum og starfsmönnum Reykjavíkurborgar fyrir þá miklu vinnu sem fram hefur farið á þessu ári. Þessi vinna hefur jafnframt skilað okkur dýrmætri reynslu og þekkingu og traustari undirstöðum en við höfðum áður. Framtíðin er óviss, eins og alltaf, en að minnsta kosti vitum við að borgin hefur getu og burði til að fást við óvenjulegar aðstæður og skyndilegar forsendubreytingar, markvisst og af festu.

Það var mikil gæfa að strax með myndun nýs meirihluta í ágúst 2008 var boðað til þverpólítíks samráðs og stofnaður aðgerðarhópur til að bregðast við breytingum í atvinnu- og fjármálaumhverfi og skilaði hópurinn framsýnni og verðmætri aðgerðaráætlun. Með þessu sendi borgin skýr skilaboð út í samfélagið svo víða var eftir tekið. Þetta samstarf hefur verið árangursríkt og ég vil þakka oddvitum flokkanna og forseta borgarstjórnar sem skipað hafa hópinn.

Í hagræðingarvinnu vegna fjárhagsáætlunar 2009 var fetað inn á nýjar brautir með víðtæku samráði við starfsfólk. Skemmst er frá því að segja að sú vinna tókst með miklum ágætum og skilaði hagræðingu upp á um 1,3 milljarða króna. Þá skilaði þessi vinna aukinni kostnaðarvitund meðal starfsfólks. Ég vil nota tækifærið og þakka öllum þeim fjölmörgu starfsmönnum sem lögðu hönd á plóg og tóku þátt í þessari vinnu. Sérstakt ánægjuefni er að þetta verkefni fékk tilnefningu til verðlauna hjá Eurocities, samtökum evrópskra borga. Það er mikil viðurkenning fyrir þetta góða og árangursríka starf.

Einnig hefur verið unnið að auknu samráði við íbúa borgarinnar með beinni aðkomu að stefnumótun, forgangsröðun og ákvörðunum. Fólk víða að úr samfélaginu var kallað til við gerð Sóknaráætlunar fyrir Reykjavík og sú vinna hefur skilað af sér drögum að framsækinni áætlun til næstu 5 til 10 ára. Eftt var til fyrsta Hugmyndaþings Reykjavíkur í lok október þar sem borgarbúum var boðið að koma og hafa skoðun á þróun borgarinnar til framtíðar undir yfirskriftinni: Í hvernig borg viltu búa? Alls komu um 600 manns á þingið og gáfu borginni yfir 1000 hugmyndir um framtíðarþróun hennar, sem nú er unnið úr.

Hverfafundir um aðalskipulag Reykjavíkur hófust í kjölfarið og þar var unnið beint með hugmyndir og ábendingar íbúa varðandi skipulagsmál í hverfum. Fundirnir hafa mælst mjög vel fyrir og mikil ánægja verið með fyrirkomulag þeirra.

Loks var í gær hleypt af stokkunum tilraunaverkefni um beint lýðræði við gerð fjárhagsáætlunar 2010. Íbúum borgarinnar gefst nú í fyrsta sinn kostur á að forgangsráða ákveðnum fjármunum næsta árs til viðhaldsverkefna og smærri nýframkvæmda í hverfum borgarinnar með netkosningu. Við val verkefna var haft að leiðarljósi að þau myndu auka ánægju og öryggi íbúa í hverfunum. Verkefnum er skipt í þrjá flokka: Leikur og afþreying, Samgöngur og Umhverfi og útivist. Kosningunni lýkur 14. desember, daginn fyrir afgreiðslu fjárhagsáætlunar. Úrslitin verða bindandi og sá verkefnaflokkur sem íbúar setja efst á forgangslistann í hverju hverfi fyrir sig fer á fjárhagsáætlun fyrir árið 2010. Við bindum miklar vonir við þetta verkefni, sem segja má að sé rökrétt framhald af 1, 2 og Reykjavík.

### **Góður árangur á yfirstandandi ári:**

Forseti,

Í aðgerðaráætlun borgarstjórnar fyrir árið 2009 voru gefin fyrirheit um að verja grunnþjónustuna, störfín og gjaldskrár, og voru þessi fyrirheit leiðarljós fjárhagsáætlunar fyrir þetta ár. Kveðið var skýrt á um ábyrga fjármálastjórn, stöðugleika í rekstri og tryggingu öflugrar grunnþjónustu fyrir íbúa. Nú þegar rekstarniðurstöður fyrir fyrstu 10 mánuði ársins liggja fyrir er öllum ljóst að vel hefur tekist til. Mig langar sérstaklega að tæpa á nokkrum atriðum í því sambandi:

Stærsti útgjaldaliður borgarinnar er launaliðurinn. Nauðsynlegt var því að gera ráð fyrir lækkan launakostnaðar. Brugðið var á það ráð að lækka hámarksyfírvinnufjölda á mánuði úr

48 stundum í 35 og lækka laun borgarstjóra um 17%, laun kjörinna fulltrúa og kjaranefndarraðaðra starfsmanna um 10%. Ekki var hreyft við grunnlaunum annarra starfsmanna og ekki var hreyft við yfirvinnulaunum starfsmanna með heildarlaun undir 300 þúsundum króna. Þetta var skásta leiðin sem við fundum til að verja störf og starfsmenn sýndu henni almennt skilning. Það er ánægjulegt að segja frá því að í nýlegri starfsmannakönnun kom fram að starfsánægja hafði almennt aukist hjá borginni, þrátt fyrir þessar aðgerðir.

Aukin eftirfylgni með fjárhagsáætlun hefur einnig skipt sköpum. Hert hefur verið á ýmsum reglum til að styrkja innviði fjármálastjórnar borgarinnar og aukið innra eftirlit með fjármálum. Fólst það meðal annars í nýju vinnulagi varðandi eftirlit með innkaupum, ferðalögum og almennt aukinni rýningu reikninga. Hafa þessar reglur þegar skilað miklu og ferðakostnaður til dæmis lækkað um 75% milli ára. Loks var hert á ráðningaferlum og fara nú allar beiðnir um ráðningar fyrir sérstaka nefnd embættismanna. Þá hefur skýrslugerð til borgarráðs um rekstur og fjármál borgarinnar tekið stakkaskiptum, einkum með mánaðarlegum rekstraryfirlitum. Það hefur aukið eftirlit og innsýn borgarfulltrúa á starfseminni og tækifærum til sparnaðar. Þetta aukna eftirlit nær nú einnig til annarra fyrirtækja í eigu borgarinnar.

Forseti,

Flest svið borgarinnar hafa ekki aðeins náð þeim rekstrarárangri sem endurskoðuð fjárhagsáætlun gerði ráð fyrir heldur gert betur og eru útgjöld þeirra þegar á heildina er litið innan fjárheimilda ársins. Þetta er sérstaklega eftirtektarvert í ljósi þess að sviðin tókust ekki aðeins á við verulega hagræðingarkröfu heldur fengu mjög takmarkaðar bætur vegna áætlaðra verðlagsbreytinga sem síðan hafa reynst mun meiri. Þetta er mikill árangur og fyrir hann ber að þakka öllum starfsmönnum.

Nú horfir til þess að útsvarstekjur verði verulega umfram það sem áætlað var í upphafi þessa árs. Það má einkum rekja til þess að útsvar af séreignasparnaði hefur skilað milljarði í auknum útsvarstekjum og þá hefur útsvarsstofninn verið stærri en ætlað var vegna þess að staða efnahagsmála er skárri en spáð var.

Í samræmi við aðgerðaáætlunina voru tekin lán á þessu ári að fjárhæð 5 milljarðar króna til að standa undir margvíslegum framkvæmdum sem höfðu mjög jákvæð áhrif á atvinnu í borginni. Þetta skiptir þeim mun meira máli í ljósi þess að bæði ríki og fyrirtæki drógu verulega saman í

fjárfestingum á árinu. Við gerum ráð fyrir að taka einnig lán vegna mannaflsfrekra framkvæmda á næsta ári.

### 3. ÁRIÐ 2010

#### Forsendur

Forseti, góðir borgarfulltrúar

Lítum nú fram á veginn. Hinn góði árangur þessa árs treystir undirstöður borgarinnar fyrir næsta ár. Þó að mikillar svartsýni hafi gætt í samfélaginu um margra mánaða skeið eru ýmsar jákvæðar vísbendingar um betri horfur um efnahagsþróun í ár og á næsta ári. Þetta kemur meðal annars skýrt fram í síðustu spá Seðlabanka Íslands. En þar er landsframleiðsla talin dragast saman um 8½% í ár en ekki um og yfir 10% eins og áður var talið. Botninum verður náð í vor samkvæmt spám og með hækkandi sól mun landið rísa. Þótt léttara sé nú yfir en fyrir ári síðan ríkir sannarlega mikil óvissa um efnahagshorfurnar. Við skulum beina sjónum að frekari forsendum fjárhagsáætlunar 2010.

Atvinnuleysisstig er vissulega hátt og atvinnuleysi er sárt fyrir alla einstaklinga og fjölskyldur sem við það glíma. Verulega hefur þó dregið úr vexti þess og ljóst að svartsýnustu spár munu ekki rætast. Atvinnuleysi dregur úr útsvarstekjum borgarinnar og velferðarútgjöldin aukast. Hvað varðar næsta ár hafa horfur um atvinnu batnað, þó vissulega sé útlitið erfitt. Nú er talið að atvinnuleysi á landsvísu verði vel undir 10% eða um 9,5%, í stað allt að 11% sem áður var metið. Atvinnuleysi í borginni hefur verið yfir landsmeðaltali og reikna má með að svo verði áfram. Minna atvinnuleysi en ráð var fyrir gert þýðir hins vegar að tekjuforsendur borgarinnar vegna ársins 2010 hafa batnað. Er það mikið gleðiefni.

Vonir um að gengi krónunnar myndi styrkjast í ár hafa brugðist og fátt bendir til að krónan muni braggast á næsta ári. Því er reiknað með að gengið verði óbreytt út næsta ár.

Lögð er til grundvallar spá um 5% verðbólgu á næsta ári. Ljóst er að skattahækkanir munu hafa áhrif á verðbólguþróun. Við horfum fram á hækkun virðisaukaskatts og orkusatts sem mun verða velt á almenning. Áformað er að hækka tryggingargjald aftur um 1,6% sem mun kosta Reykjavíkurborg að óbreyttu mörg hundruð milljónir króna. Fyrir liggur

heiðursmannasamkomulag við fjármálaráðherra um að sveitarfélögum verði bætt upp tryggingargjaldshækkunin. Ekkert er samt fast í hendi um efndir þess.

Ríkisstjórnin hefur einnig boðað verulega hækkun tekjuskatts einstaklinga og fjármagnstekjuskatts. Kjör almennings munu auðvitað versna stórlega vegna skattahækkana og stefnir í að kaupmáttur ráðstöfunartekna lækki um meira en fjórðung frá 2007 til 2010. Við þessar aðstæður er augljóst að svigrúm sveitarfélaganna til frekari tekjuöflunar með sköttum er minna en ekkert. Skattastefna ríkisstjórnarinnar ógnar ekki aðeins afkomu heimilanna með kaupmáttarskerðingu heldur líka með því að draga úr möguleikum atvinnulífsins til að skapa atvinnu. Af þessum sökum hefur Reykjavíkurborg valið að draga saman útgjöld í stað þess að hækka skatta.

Í heild þýða þessar efnahagsforsendur að gert er ráð fyrir samdrætti í útsvarstekjum og fasteignasköttum. Við þurfum að sjálfsögðu að mæta því. Þrátt fyrir það vil ég leyfa mér að segja að útlitið er mun bjartara en þegar við höfum vinnu við fjárhagsáætlun í haust.

Forseti góðir borgarfulltrúar

Við göngum enn til móts við nýtt ár á grundvelli aðgerðaráætlunar borgarstjórnar frá 7. október 2008. Og ég endurtek grunnildi hennar um að verja grunnþjónustu, gjaldskrár og störf. Þetta er metnaðarfullt í ljósi aðstæðna en reynslan af þessu ári hefur sannfært mig um að okkur mun takast enn á ný í sameiningu að ná settum markmiðum.

Við undirbúning frumvarps var reiknað með að hagræðingarkrafa á fagsvið borgarinnar þyrfti að nema 4,2 milljörðum króna í heild. Betri horfur um tekjur hafa leitt til þess að nú er unnt að lækka hagræðingarkröfuna í rúma 3 milljarða þrátt fyrir að við höfum þurft að setta okkur við lægra afgang frá Orkuveitu Reykjavíkur en við höfðum gert ráð fyrir og teljum eðlilegt. Þetta aukna olnbogaráymi sem nú hefur skapast var nýtt til að lækka hagræðingarkröfu á þau svið sem fyrst og fremst þjóna börnum og fjölskyldum í borginni úr 5,59% í 4,1% af kostnaðargrunni, fella niður hagræðingarkröfu á Velferðarsvið sem veitir þjónustu þeim einstaklingum sem af einhverjum ástæðum þurfa á aðstoð eða stuðningi borgarinnar að halda, en áfram er gerð 9% krafa til miðlægrar stjórnsýslu og annarra sviða. Þessir fjármunir hafa þannig verið nýttir til að draga úr þeim hagræðingarkröfum sem helst geta ógnað grunnþjónustu borgarinnar. Ég tel þess vegna að núna megi fullyrða að með þessu frumvarpi sé í öllu staðið við þau grunnildi sem við settum okkur.



Fyrst og fremst er horft á hagræðingu í stjórnsýslu og rekstri. Við reynum alls staðar að gera betur, læra af því sem best er gert í rekstri stofnana borgarinnar og minnka yfirbyggingu. Alls staðar er dregið úr aðkeyptri vinnu og gert er ráð fyrir að frestað verði ráðningum í stöður sem losna. Að sjálfsögðu munum við þó gæta að því að ráða í þær stöður sem nauðsynlegar eru vegna grunnþjónustu. Við gætum hins vegar að því sem mestu máli skiptir: börnin okkar á leikskólunum og í grunnskólunum eiga áfram að njóta góðrar menntunar. Við stöndum vörð um félagslega heimaþjónustu og heimahjúkrun og barnavernd. Við bætum í þjónustu við þá sem misst hafa atvinnu.

Þannig var atvinnumálahópi í haust falið að semja leiðbeinandi viðmið um atvinnumál fyrir fjárhagsáætlun. Í viðmiðunum sem voru á dagskrá fyrir í vikunni í þessum sal er lögð mikil áhersla á málefni atvinnulausra ungmenna og kallað á varðstöðu um sumarstörf ungs fólks. Í fyrirbyggjandi frumvarpi er gert ráð fyrir að liðurinn atvinnumál hjá Íþróttá- og tólmstundaráði verði óbreyttur, um 96 milljónir króna en að auki er bætt við sérstökum lið í áætlunina að fjárhæð 150 milljónum undir sameiginlegum kostnaði sem heitir atvinnumál ungs fólks.

Meira en mannsaldur er síðan Reykjavíkurborg stóð síðast frammi fyrir atvinnuleysi af þeirri stærðargráðu sem nú er við að etja. Reynsla Helsinki og annarra sem glímt hafa við þennan vanda sýnir að mikilvægt er með raunhæfum aðgerðum að stuðla að virkni þeirra sem verða atvinnulausir. Í þessu frumvarpi erum við einmitt að ávarpa þessa áskorun með sérstakri virkniáætlun á Velferðarsviði til að vinna gegn langtímavanda ungs fólks með því að hvetja til náms, verkefna eða sjálfboðavinnu.

Í aðgerðaráætlun borgarinnar vegna efnahagsvandans er gert ráð fyrir að Reykjavíkurborg reyni eftir föngum að efla atvinnu með mannaflsfrekum framkvæmdum og vinna þannig gegn atvinnuleysi. Framkvæmdaáætlun borgarinnar gerir einmitt ráð fyrir að borgin fjárfesti fyrir um 6,5 milljarða króna á næsta ári, að meðtöldum framkvæmdum Völundarverks, við endurbyggingu húsanna á horni Lækjargötu og Austurstrætis. Reykjavíkurborg vill með þessu og öðrum aðgerðum þar með talið því að hækka ekki skatta, blása til sóknar og segja atvinnuleysi og óvirkni fólks stríð á hendur. En þessi mannaflsfreku verkefni eru þó háð því að borgin geti aflað fjármagns með skuldabréfaútbóði á ásættanlegum kjörum.

Ég vil að lokum draga fram eftirfarandi þætti varðandi niðurstöðu borgarsjóðs:

Gert er ráð fyrir að rekstrarniðurstaða A-hluta, þ.e. þess hluta starfsemi borgarinnar sem að hluta eða öllu leyti er fjármögnuð með skatttekjum, skili 37 milljónum króna í afgang. Eins og ég hef áður rætt um er þó mikil óvissa um efnahagshorfur sem getur haft mikil áhrif á

útsvars- og fjármagnstekjur og útgjöld borgarinnar. Ég vil þó undirstrika að ég tel að bæði tekju- og gjaldaáætlanir frumvarpsins séu varfærnar.

#### 4. ÁRIÐ 2010 – einstakir málaflokkar

Forseti, góðir borgarfulltrúar.

Ég mun nú víkja máli mínu að starfs- og fjárhagsáætlunum einstakra sviða borgarinnar.

Fjárhagsáætlun fyrir árið 2010 ber þess glöggt merki að Reykjavíkurborg forgangsraðar í þágu barna og velferðar. Við úthlutun ramma til einstakra sviða var horft til þess að málaflokkar á borð við leik- og grunnskóla og íþróttir og tólmstundir fengju minni hagræðingarkröfu (4,1%) en miðlæg stjórnslá og þeir málaflokkar sem annast ýmis konar framkvæmdir, skipulag og umhverfismál (9%). Engin hagræðing var gerð á velferðarsvið. (0%)

Samanlagt þarf að hagræða í rekstri borgarinnar um 3,3 milljarða króna. Áætlað er að 17% af þessari hagræðingu, eða 552 milljónir króna muni nást fram með auknum samrekstri í borgarkerfinu, fyrirmyndarrekstri og auknu eftirliti. Með aðhaldi í ráðningum og launaútgjöldum náist fram 19%, eða 651 milljón af hagræðingunni. Hagræðing í húsnæðiskostnaði og viðhaldsverkefnum skili 26% af heildinni eða 867 milljónum og hagræðing í samningum og styrkjum til þriðja aðila 24% eða 818 milljónum. Gert er ráð fyrir að aðra leiðir til hagræðingar skili 448 milljónum króna í hagræðingu, eða 13% af heildinni.

Ráðhúsið hefur gengið á undan með góðu fordæmi, til dæmis er annað árið í röð skorið verulega niður á skrifstofu borgarstjóra eða um 17 %.

Það er gleðilegt að segja frá því að fjölmargar hugmyndir um hagræðingu koma frá starfsfólki borgarinnar. Starfsfólk borgarinnar er einfaldlega okkar bestu sérfræðingar þegar kemur að því að finna góðar leiðir til að minnka óþarfa kostnað.

Forseti, góðir borgarfulltrúar.

**Velferðarsvið** ber ábyrgð á velferðarþjónustu og hlutverk sviðsins er mikilvægara nú en nokkru sinni fyrr. Því er ekki gerð nein hagræðingarkrafa á þennan viðkvæma málaflokk, en mæta þarf auknum kröfum um velferðarþjónustu, m.a. sívaxandi fjölda einstaklinga sem leitar eftir fjárhagsaðstoð og fjölgun þeirra sem fá húsaleigubætur.

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir hækkun á húsaleigubótum sem nemur rúmlega 800 milljónum króna og jafnframt er gert ráð fyrir því að sérstakar húsaleigubætur muni einnig hækka um helming eða fara úr 138 milljónum króna í rúmlega 257 milljónir.

Mikil fjölgun hefur verið á heimilum, þar sem einn eða fleiri einstaklingar fá fjárhagsaðstoð á milli árána 2008 og 2009 en þeim hefur fjölgað um rúmlega 600. Þessi mikla aukning á fjölda heimila hefur hækkað heildarupphæð fjárhagsaðstoðar Reykjavíkurborgar úr rúmum milljarði árið 2008 í ríflega 1,6 milljarða árið 2009, samkvæmt útkomuspá ársins. Áætlanir gera ráð fyrir því að 3.500 heimilum í Reykjavík verði veitt fjárhagsaðstoð á árinu 2010.

Mikið álag hefur verið á starfsmönnum sviðsins vegna aukningar á eftirspurn eftir þjónustu þess, en þeir hafa hinsvegar staðið sig með miklum sóma og fyrir það ber að þakka. Nýjar áskoranir hafa kallað á ný og breytt vinnubrögð og stífa forgangsröðun í þágu þeirra borgarbúa, sem búa við hvað viðkvæmustu aðstæðurnar.

Sérstök áhersla verður lögð á að vakta þjónustuþörf barna og barnafjölskyldna á árinu 2010 til að sporna við því að kreppan hafi með beinum eða óbeinum hætti neikvæð áhrif á börnin í borginni. Áfram verður haldið því góða starfi sem starfsfólk velferðarsviðs hefur unnið í samstarfi við fulltrúa annarra sviða borgarinnar í þágu barna og unglinga, en sú vinna hefur mikið forvarnargildi.

Mikil áhersla verður lögð á að virkja fólk til sjálfshjálpar á árinu 2010 en velferðarsvið hefur fengið auknar fjárheimildir til að sinna fólki sem hefur verið atvinnulaust í lengri tíma og fær fjárhagsaðstoð á vegum Reykjavíkurborgar.

Unnið verður að því að þróa samvinnu heimaþjónustu borgarinnar og heimahjúkrun en á árinu hefur sviðið bæði tekið við heimahjúkrun og búsetuáráðum geðfatlaðra frá ríkinu með sérstökum þjónustusamningum. Fjölmörg tækifæri felast í auknu samstarfi starfsmanna á þessum sviðum, borgarbúum til hagsbóta.

### **Menntasvið**

Menntasvið Reykjavíkurborgar rekur 39 grunnskóla, með hátt í 13.600 nemendur og hefur það hlutverk að veita þeim bestu mögulegu menntun á hverjum tíma.

Rammi menntasviðs var hækkaður frá fyrri úthlutun sem nemur 264 milljónum króna til að standa vörð um kennslu grunnskólanema. Engin hagræðing verður á sérkennslu, nýbúakennslu eða á almennt kennslumagn í grunnskólum og sérskólum. Menntasvið mun eftir

sem áður horfa til mögulegra tækifæra til aukins sveigjanleika í skólastarfi sem kunna að bjóðast í viðræðum menntamálaráðuneytisins við Samband íslenskra sveitarfélaga án þess að skerða grunnþjónustu. Sviðið mun áfram vinna eftir hugmyndafræði um fyrirmyndarrekstur og samrekstur til að ná sem bestum rekstrarárangri. Innleiddar verða tillögur um að hámarka nýtingu fjármagns og reiknilíkan vegna úthlutunar fjármagns til grunnskólanna verður endurskoðað svo og ýmsar úthlutunarreglur.

Á árinu 2010 er ýmsum verkefnum á sviðinu frestað vegna hagræðingar, dregið er úr innkaupum á búnaði, dregið er úr símenntunarkostnaði og öðrum starfsmannatengdum kostnaði, styrkir eru lækkaðir og hagrætt er í almennum rekstri. Hagrætt er í yfirstjórn og miðlægum liðum og ekki er ráðið í stöður sem losna nema nauðsynlegt sé. Ég tel að líkt og á leikskólasviði hafi stjórnendum Menntasviðs tekist að forgangsraða með þeim hætti að óhætt er að fullyrða að þrátt fyrir þær kröfur sem gerðar eru um hagræðingu á sviðinu mun okkur takast að standa vörð um grunnskólana og halda áfram að veita börnum okkar bestu menntun sem völ er á. Það er gleðileg staðreynd að hlutfall fagmenntaðra kennara hefur aldrei verið hærra í grunnskólum borgarinnar en það er í dag.

Þjónustusamningar við tónlistarskóla munu standa óbreyttir yfirstandandi skólaár. Framlög borgarinnar til tónlistarskóla munu hins vegar breytast á árinu í framhaldi af endurskoðun á kostnaðarskiptingu ríkis og sveitarfélaga varðandi tónlistarskóla, enda er það sameiginlega afstaða sveitarfélaganna að þau skuli ekki einhliða standa straum af kostnaði vegna tónlistarkennslu nemenda sem komnir eru af grunnskólaaldri. Þessi mál verða leidd til lykta í viðræðum milli sveitarfélaga, tónlistarskóla og menntamálaráðuneytisins.

### **Leikskólasvið**

Á næsta ári munu um 6.700 börn vera komin með pláss í leikskólum Reykjavíkur og hefur þeim þá fjölgað um 220 frá árinu 2008. Í frumvarpinu er gert ráð fyrir viðbótarkostnaði vegna nýs leikskóla í Úlfarsárdal, fleiri barna í Grandaborg og nýs leikskóla Hjallastefnunnar, Öskju. Í samræmi við aðgerðaráætlun borgarstjórnar verða gjaldskrár leikskóla óbreyttar og áfram verður veittur 100% systkinaafsláttur.

Leikskólasviði er gert að hagræða um 4,1% og það er sérstök ástæða til að þakka stjórnendum og starfsfólki leikskólasviðs og leikskólaráði fyrir það hvernig sú hagræðing hefur verið útfærð með hagsmuni leikskólabarnanna í huga. Stórum hluta hagræðingar á Leikskólasviði verður náð með auknum samrekstri, auknu eftirliti með innkaupum, nýjum útboðum og

rammasamningum. Hægt verður á innritun nýrra leikskólabarna sumarið 2010 til að gefa starfsmönnum svigrúm til að taka sumarfrí, þjónustutrygging verður lækkuð í áföngum og framlag til sjálfstætt starfandi leikskóla mun lækka í samræmi við hagræðingu hjá borgarreknum leikskólum. Fækkað verður í yfirstjórn og ekki verður ráðið í stöður sem losna nema ríka nauðsyn beri til.

Sviðið áformar þannig að gera kröfur um hagkvæmari rekstur án þess að þjónustan við börnin skerðist og munu stjórnendur fá leiðbeiningu og fræðslu í þeim efnum.

Breytt efnahagsumhverfi hefur haft þau jákvæðu áhrif að vel gengur að ráða starfsfólk í leikskólana og menntunarstig starfsmanna hefur hækkað mikið. Á næsta ári stefnir í að leikskólakennarar og annað háskólamentað starfsfólk verði hátt í 60% af áætluðum stöðugildum starfsmanna. Þetta er aukning frá því sem verið hefur en fyrir tveimur árum var hlutfallið um 45%. Fáar stofnanir borgarinnar fá jafn jákvæð viðhorf eins og Leikskólar Reykjavíkur. Samkvæmt niðurstöðum úr könnun á viðhorfum foreldra til leikskóla telja 98% foreldra að barni sínu líði vel í leikskólanum og 95% telja að komið sé til móts við þarfir barns síns.

### **Íþrótt- og tómstundasvið**

Ein af megináherslum í starfi Íþrótt- og tómstundasviðs á árinu 2010 verður að auka samstarf við Menntasvið með það að markmiði að mynda aukna samfellu í skóla- og frístundastarfi, þar sem hagsmunir barna og unglunga verða hafðir að leiðarljósi.

Stefnt verður að samþættum vinnudegi skóla og frístundaheimila hjá börnum í 1. - 4. bekk grunnskóla. Frístundastarf komi inn í samfelldan skólalag fremur en að vera í lok vinnudags. Íþrótt- og tómstundasvið og Menntasvið munu vinna sameiginlega að þessu markmiði ásamt því að unnið verður að frekari samþættingu á starfsemi sviðanna varðandi rekstur frístundaheimila. Spannandi nýjung í þessu samhengi er í Úlfarsárdal en haustið 2010 mun þar taka til starfa grunnskóli, leikskóli og frístundaheimili í sömu byggingu.

Forsendur í rekstri frístundaheimila gera ráð fyrir 2.600 börnum að meðaltali í vistun sem er fjölgun um 500 börn. Endurskilgreind verða viðmið um fjölda barna á hvern starfsmann. Nokkur umræða hefur orðið um að ekki megi draga úr þjónustu frístundaheimila á starfsdögum grunnskóla og í jóla- og páskafríum. Sjálfsagt er að ræða þetta betur milli umræðna.

Hjá Íþróttta- og tólmstundasviði er gert ráð fyrir hagræðingu í skrifstofurekstri og lækun á kostnaði vegna orkunotkunar. Dregið verður úr tækjakaupum og sparað í almennum rekstri íþróttamannvirkja, samstarfssamningar verða endurskoðaðir í samráði við viðkomandi hagsmunaaðila og byggingarstyrkir lækkaðir.

### **Menningar- og ferðamálasvið**

Mikill sóknarhugur einkennir starfsáætlun menningar- og ferðamálasviðs þrátt fyrir samdrátt í framlögum borgarinnar og gjörbreytta möguleika til að afla styrkja frá fyrirtækjum, en sviðið áætlað að auka sértekjur um 11%. Í hagræðingu á sviðinu er þjónusta varin en reynt að draga úr kostnaði m.a. með öflugu rekstrareftirliti, styttingu á opnunartímum og endurskoðun á samningum við þriðja aðila.

Starfsemi næsta árs mun taka mið af nýrri menningarstefnu sem meðal annars leggur áherslu á listuppeldi og menningarfræðslu barna og unglunga, varðveislu menningararfs og blómlegt grasrótarstarf í menningarlífi borgarinnar. Meðal nýmæla í starfseminni 2010 er fyrsta barnalistahátíðin í Reykjavík sem haldin verður í apríl.

Það er greinilegt að borgarbúar kunna afar vel að meta þjónustu menningarstofnana borgarinnar – en gestum fjölga jafnt og þétt. Þegar hafa á aðra milljón gesta notið þjónustu sviðsins á þessu ári. Jafnframt sýna niðurstöður viðhorfskannana að mikil ánægja ríkir með þjónustuna.

Mikilvægi ferðaþjónustu hefur sjaldan verið meira en nú og stórt verkefni á árinu er endurskoðun ferðamálastefnu Reykjavíkur þar sem framtíðartækifæri verða greind en auk þess verður lögð vaxandi áhersla á kynningu á Reykjavík sem ráðstefnuborg. Þá ber Höfuðborgarstofa ábyrgð á framkvæmd samnings Reykjavíkurborgar við félagið Miðborgin okkar og mun því sinna enn betur málefnum miðborgarinnar.

Forseti, ágætu borgarfulltrúar.

Eins og ég vék að í upphafi ræðu minnar þá endurspeglar þessi fjárhagsáætlun aðhald og sparnað hjá öllu borgarkerfinu og sérstaklega þó í miðlægrri stjórnsýslu en skrifstofum í ráðhúsi hefur verið gert að hagræða um 9 %. Haggræðingarkrafan er jafnmikil, eða 9%, á

umhverfis- og samgöngusvið, skipulagssvið og framkvæmda- og eignasvið. Þau svið hafa einfaldlega haft meira fjármagn til ráðstöfunar m.a. til að kaupa ýmiss konar vöru og þjónustu en mjög hefur dregið úr slíkum kaupum á árinu og þeim sparnaði haldið áfram á árinu 2010.

### **Umhverfis- og samgöngusvið**

Megináherslur Umhverfis- og samgöngusviðs bera þess merki að umhverfismálin hafa áunnið sér þann sess í borgarkerfinu að áhrifa þeirra er farið að gæta í öllum rekstri borgarinnar. Á næsta ári verða stigin mikilvæg skref í þeim efnunum.

Fyrst ber að nefna grænan rekstur hjá borgarstofnunum og innleiðingu grænna skrefa fyrir svið og stofnanir borgarinnar. Á árinu 2010 mun hefjast markviss innleiðing vistvæns reksturs hjá sviðum og stofnunum Reykjavíkurborgar. Margar þeirra aðgerða sem eru hluti af innleiðingu græns reksturs hjá borgarstofnunum komu fram sem hagræðingartillögur frá starfsmönnum borgarinnar.

Borgarstjórn Reykjavíkur samþykkti loftlags- og loftgæðastefnu í september á þessu ári. Unnið verður að innleiðingu nýrrar hjólreiðaáætlunar á næsta ári, haldið áfram að fjölga forgangsreinum strætó og kortlagt hvernig Reykjavíkurborg getur unnið hratt og vel að rafbílavæðingu borgarinnar.

Hagræðingu hjá sviðinu verður fyrst og fremst mætt með endurskoðun á þjónustustigi og þjónustubáttum vegna viðhalds og hreinsunar gatna og grænna svæða. Áfram verður dregið úr yfirvinnu, ráðningum frestað og aðhalds verður gætt í innkaupum. Hagrætt verður í sorphirðu með aukinni flokkun sorps og aukinni endurvinnsluþjónustu við heimili og á grenndarstöðvum. Bláum tunnum Reykjavíkurborgar hefur fjölgað jafnt og þétt og á næsta ári verður skoðað hvernig er hægt að auka endurvinnslu heimilisúrgangs enn frekar.

**Framkvæmda- og eignasvið** hefur það hlutverk að vera leiðandi á sviði framkvæmda, reksturs og viðhalds eigna Reykjavíkurborgar og tryggja hagkvæma uppbyggingu borgarlandsins. Sviðið hefur með höndum undirbúning mannvirkja og viðhald þeirra og milli þess og Umhverfis- og samgöngusviðs er þjónustusamningur um rekstur og viðhald gatna og opinna svæða.



Næsta haust verður tekinn í notkun samrekinn leik- og grunnskóli, ásamt frístundaheimili í Úlfarsárdal. Einnig er fyrirhugað að taka í notkun annan áfanga Sæmundarskóla og fyrsta áfanga Norðlingaskóla. Ljúka á frágangi og halda áfram uppbyggingu í nýjum hverfum borgarinnar, unnið verður við stígagerð og ræktun í nýbyggingarhverfum.

Sinna á meiriháttar endurbótum og viðhaldi á gömlum húsum undir merkjum Völundarverks í Reykjavík en helstu verkefni eru Laugavegur 4 og 6, Norðurpóllinn, Gröndalshús og endurbygging á timburhluta Lækjargötu 2. Þá verður í samstarfi við Vinnumálastofnun farið í átaksverkefni sem felst í meiriháttar viðhaldi og endurbótum á eignum Reykjavíkurborgar. Dæmi um slíkt verkefni er endursmíði hluta glugga í Austurbæjarskóla.

Hagræðingu á sviðinu verður aðallega náð með almennum sparnaði, samdráttur verður í rekstri og viðhaldi gatna og opinna svæða og dregið verður verulega úr viðhaldi fasteigna. Þá hefur sviðið einnig forgöngu um að draga úr húsnæðiskostnaði borgarinnar meðal annars með innleiðingu nýrra reglna um innri leigu húsnæðis sviða og stofnana sem fela í sér hvata til þess að nýta húsnæði betur og minnka við sig húsnæði ef mögulegt er.

### **Skipulags- og byggingarsvið**

Í drögum að Sóknaráætlun Reykjavíkur er sagt að skipulagsmál í Reykjavík skuli hvíla á vönduðu ferli þar sem langtímasjónarmið og heildræn sýn skuli höfð að leiðarljósi og ríkari áherslu skuli leggja á samráð og aðild íbúa á öllum stigum. Þessi sjónarmið birtast skýrt í starfsáætlun skipulags- og byggingarsviðs fyrir árið 2010 þar sem gerð aðalskipulags og í framhaldi hverfaskipulags eru meginverkefni. Í aðalskipulagi er eitt af helstu umfjöllunarefnum þétting byggðar og hvernig sú stefna birtist í hinu manngerða umhverfi. Þéttingu og blöndun byggðar þarf að skoða út frá hagrænum sjónarmiðum ekki síður en umhverfisvænum því með þéttingu byggðar eru innviðir og samgöngukerfi borgarinnar nýtt betur.

Samráð við borgarbúa á að vera leiðarljós í allri skipulagsvinnu enda forsenda þess að sátt verði um skipulagsmál borgarinnar. Á vettvangi sviðsins hefur jafnframt verið unnið að metnaðarfullri gæðastefnu í skipulagsmálum.

Sviðinu er gert að hagræða um 9% og er meginhagræðingu náð með lækkun almenns rekstrarkostnaðar og ekki verður ráðið í störf sem losna. Ennfremur verður verulega dregið úr aðkeyptri sérfræðivinnu.

### **Skrifstofur í Ráðhúsi**

Miðlæga stjórnarsýslu Reykjavíkurborgar er að finna í Ráðhúsi Reykjavíkur og á Höfðatorgi. Hlutverk hennar er að búa í haginn fyrir kjörna fulltrúa og tryggja aðgang þeirra að gögnum og greiningu til undirbúnings stefnumótunar, fylgja eftir stefnumörkun með upplýsingamiðlun og stoðþjónustu við fagsvið borgarinnar auk þess að halda uppi virku eftirliti með því að framkvæmd verkefna sé í samræmi við markaða stefnu og fjárhagslegar heimildir.

Hagræðingu á skrifstofum í ráðhúsi er meðal annars mætt með frestun á ráðningu stafsmanna, lækkun á verkefnatengdum liðum, sparnaði í síma- og fjarskiptagjöldum, búnaðarkaupum og funda- og starfsmannakostnaði. Kostnaður við aðkeypta lögfræðiþjónustu og kannanir verður lækkaður, sem og kostnaður við prentun og póstburð en aukning er á notkun rafrænna greiðsluseðla vegna fasteignaskatts og rafrænna launaseðla.

Hagræðing hefur náðst í upplýsingatæknimálum vegna sameiningar upplýsingatækniþjónustu Reykjavíkurborgar og mennta- og leikskólasviðs á árinu. Sameiningin tókst afar vel og eiga stjórnendur og starfsmenn þakkir skildar fyrir fagleg og fumlaus vinnubrögð.

### **Fyrirtæki borgarinnar**

Forseti,

Fyrirtækin í B-hluta samstæðu Reykjavíkurborgar gegna öll mikilvægu hlutverki í því sem við köllum almannaþjónustu og nægir þar að nefna Slökkviliðið, Orkuveituna og Strætó. Líkt og stofnanir borgarinnar finna fyrirtækin mörg hver fyrir vaxandi rekstarálagi. Megintekjulind fyrirtækjanna eru þjónustugjöldin og þau hafa í mörgum tilvikum dregist saman vegna breyttrar eftirspurnar. Gjaldskrár þessara fyrirtækja verða ekki hækkaðar á næsta ári í samræmi við þá meginstefnu sem mörkuð var með aðgerðaáætlun borgarstjórnar. Þetta leggur kröfu á fyrirtækin um mikla hagræðingu og ráðdeild í rekstri.

Til viðbótar þessu hefur verið óskað eftir því að fyrirtækin Faxaflóahafnir, Malbikunarstöðin og Orkuveitan skili borgarsjóði sérstöku afgangi til að taka þátt í því að verja grunnþjónustu borgarinnar. Fyrirtækin hafa þegar fallist á þessar óskir utan **Orkuveitu Reykjavíkur** sem gerir ekki ágreining um réttmæti kröfunnar um aukið afgang, en hefur óskað eftir tímabundnum fresti til að verða við henni. Þrátt fyrir að Orkuveitan sé eitt af flaggskipum íslensks atvinnulífs og viðurkennt víða um heim á sínu sviði glímur það við tímabundna rekstrarerfiðleika vegna ástands á lánamörkuðum og stöðu íslensku krónunnar. En nýleg ákvörðun Evrópska fjárfestingarbankans um að standa við fyrra lánsloforð og lána Orkuveitunni 30 milljarða til verkefna á vegum fyrirtækisins sýnir trú bankans á rekstri og fjárfestingum OR.

Sjóðsstreymi fyrirtækisins er viðunandi þrátt fyrir núverandi aðstæður og fyrirtækið stendur fyrir mannaflsrekum framkvæmdum sem skipta miklu fyrir atvinnustigið þegar flestir aðrir hafa dregið úr eða hætt við framkvæmdir. Að fordæmi Reykjavíkurborgar var starfsfólk Orkuveitunnar virkjað í hugmyndavinnu við hagræðingu og er áætlað að átaksverkefnið skili 400 milljóna króna sparnaði árið 2010.

Ný lagaákvæði munu taka gildi frá næstu áramótum þar sem kveðið er á um skyldu fyrirtækja sem njóta ábyrgðar ríkis eða sveitarfélaga að greiða eigendum sínum hæfilegt ábyrgðargjald sem tekur mið af því hagræði sem fyrirtækin njóta í vaxtakjörum vegna ábyrgðarinnar. Þetta getur leitt til talsvert mikillar hækkunar ábyrgðargjaldsins. Orkuveitan mun samkvæmt fyrirbyggjandi fjárhagsáætlun skila Reykjavíkurborg um 790 milljónum króna á næsta ári vegna áætlaðrar hækkunar ábyrgðargjaldsins. Það er auðvitað umtalsvert viðbótarframlag. Þannig mun Orkuveitan í heildina skila miklum fjárhæðum eða um 1,5 milljörðum króna á næsta ári til borgarinnar. Í ljósi þess og aðhaldsaðgerða fyrirtækisins en ekki síður vegna óhagstæðs gengis og lánamarkaða er eðlilegt að verða við óskum fyrirtækisins um frestun á greiðslu herra afgangi.

**Félagsbústaðir** munu vinna áfram að endurbótum og viðhaldi á íbúðum á árinu 2010. Fyrirtækið áformar þó að verja minni fjármunum til slíkra verkefna en áður þar sem afar vel hefur verið staðið að viðhaldsmálum á undanförunum árum. Dregið hefur úr þörf á fjölgun íbúða hjá Félagbústöðum þar sem framboð á leiguhúsnæði hefur aukist á almennum markaði.

**Faxaflóahafnir** hafa glímt við versnandi afkomu vegna efnahagsástandsins þar sem megin tekjustofnar ráðast af vöruflytningum í höfnum fyrirtækisins sem hafa dregist mjög mikið

saman. Þá er ljóst að eignasala verður lítil þar sem lóðæftirspurn er nær engin. Þrátt fyrir þetta eru Faxaflóahafnir fjárhagslega mjög sterkt fyrirtæki.

**Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins** stendur frammi fyrir uppsögn Flugstoða á samningi vegna Reykjavíkflugvallar sem tekur gildi innan tíðar og felur í sér umtalsverða lækkun tekna. Þá rennur samningur um sjúkraflutninga fyrir ríkið út í árslok og óvissa ríkir um framhaldið. Í ljósi þessara aðstæðna verður frestun á því að taka í gagnið nýja slökkvistöð í Mosfellsbæ á næsta ári sem hefur áhrif á gæði þjónustunnar. Þrátt fyrir ofangreindar ógnanir er það leiðarljós slökkviliðsins að tryggja nauðsynlega grunnþjónustu og öryggisþætti.

**Sorpa** hefur verið að vinna að tillögum um framtíðarlausnir í úrgangsmálum í samræmi við „Svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs“ sem staðfest hefur verið af 34 sveitarfélögum á suðvesturhluta landsins. Ljóst er að nýjar lausnir í úrgangsmálum krefjast fjárfestinga, en leitað er allra leiða til þess að tryggja að heildarkostnaður við málaflokkinn hækki sem minnst. Mikilvægt er að umræða og stefnumótun um þessi mál fari fram á vettvangi umhverfis- og samgönguráðs.

**Strætó** hefur um árabíl átt við mikinn rekstarvanda að glíma eins og neikvætt eigið fé fyrirtækisins í ársreikningi 2008 gaf skýrt til kynna. Á vettvangi Samtaka sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu var ákveðið að kanna hvort og þá með hvaða hætti væri skynsamlegt að endurfjármagna Strætó og skapa fyrirtækinu þannig nýjan rekstrargrundvöll. Tillögur lágu fyrir um þetta efni í vor. Reykjavíkurborg óskaði eftir því að eigendasamkomulag yrði endurskoðað sem og samþykktir félagsins. Þetta verkefni hefur tekið lengri tíma en ætlað var og mun frestast fram yfir mitt næsta ár. Góðu tíðindin eru þau að á þessu ári hefur orðið talsverður viðsnúningur í rekstri fyrirtækisins sem rekja má til mikils aðhalds og eftirlits. Í fjárhagsáætlun fyrirtækisins er gert ráð fyrir að tekjur af fargjöldum muni aukast milli ára um liðlega 3% vegna fjölgunar farþega, bættrar markaðssetningar og aukins fargjaldaeftirlits. Engin ákvörðun hefur hins vegar verið tekin í stjórn Strætó um hækkun fargjalda enda er samstaða um það hér á vettvangi borgarstjórnar að hækka þau ekki.

Helsta verkefni **Bílastæðasjóðs** á árinu 2010 tengist uppbyggingu bílastæðahúss í nýja tónlistar- og ráðstefnuhúsinu, en þar er áætlað að fjárfesta fyrir um 160 milljónir. Ennfremur er áformað að lagfæra miðlæg upplýsingakerfi.

Hjá **Malbikunarstöðinni** Höfða eru engin teikn á lofti um að rekstrarskilyrði árið 2010 verði betri en árið 2009 og ýmislegt bendir til að þau verði jafnvel lakari vegna minna framboðs af

verkefnum. Megináherslur fyrirtækisins verða fólgnar í því að verja hag þess og áfram verður haldið að hagræða í rekstri og um leið að verja störfín.

Forseti,

Fyrirtæki í B-hluta samstæðu borgarinnar eru mjög mikilvæg fyrir þá almannaþjónustu sem borgin veitir. Nauðsynlegt er að borgarstjórn móti sér eigendastefnu um rekstur þeirra og starfsskilyrði og hafi virkt eftirlit með starfsemi þeirra. Hluti af því er að rýna vel fjárhagsáætlanir og uppgjör fyrirtækjanna og meta reglubundið áhættuna í starfsemi þeirra. Fjármálaskrifstofu hefur verið falið að framkvæma áhættumat á þeirri áhættu sem A-hluta stafar af B-hluta fyrirtækjum vegna ábyrgðar á lánum þeirra. Þessi ákvörðun var ekki síst tekin vegna þeirrar skuldsetningar sem Orkuveitan er komin í vegna stöðu gengis íslensku krónunnar.

## 5. LOKAORÐ

Forseti, ágætu borgarfulltrúar,

Fjárhagsáætlun Reykjavíkurborgar markar umgjörðina um þá miklu þjónustu og það öfluga starf sem fram fer á vettvangi höfuðborgarinnar á hverjum degi allt árið um kring. Það frumvarp sem hér er lagt fram er afrakstur víðtækrar vinnu kjörinna fulltrúa, stjórnenda og starfsmanna Reykjavíkurborgar undanfarna mánuði og vikur. Fjárhagsáætlunin er nú í annað sinn lögð fram eftir samráð aðgerðahóps borgarráðs sem skipaður er fulltrúum meirihluta og minnihluta á grundvelli aðgerðaáætlunar borgarstjórnar frá 7. október 2008. Leiðarljós hennar er að standa vörð um grunnþjónustu, störf og gjaldskrár. Okkur hefur tekist vel að stýra þessari geysimikilvægu þjónustustofnun í gegnum ólgusjó þessa árs og með þessu frumvarpi leggjum við grunn að því að svo verði áfram á næsta ári, þrátt fyrir að erfiðleikar og óvissa séu alls ekki að baki. Auðvitað verðum við að halda áfram vöku okkar, fylgjast vel með rekstri og þjónustu og bregðast við eftir þörfum. Það eru enn blikur á lofti í atvinnumálum. Skattahækkanir ríkisstjórnarinnar munu leggjast þungt á fyrirtæki og heimili á næsta ári og ekki er séð fyrir endann á áhrifum þeirra á möguleika fólks til að standa við skuldbindingar sínar og að láta enda ná saman, hvað þá að koma hjólum efnahagslífsins til að snúast hraðar. Lendi fleiri fjölskyldur í vanda vegna erfiðra fjárhagsaðstæðna mun það hafa áhrif víða inn í okkar þjónustukerfi.

Forseti, góðir borgarfulltrúar.

Reykjavíkurborg hefur tekið á sínum málum af mikilli skynsemi og festu. Eins og ítrekað hefur komið fram í þessari ræðu er í frumvarpinu að fjárhagsáætlun lögð áhersla á aðhald og hagræðingu í stjórnsýslu og rekstri, en forgangsraðað í þágu barna og velferðar. Megináhersla hefur verið lögð á að ná árangri án þess að hækka álögur á íbúa. Þannig verða skattar ekki hækkaðir og engar gjaldskrár fyrir grunnþjónustu hækkaðar. Við höfum reynt að halda áfram að horfa til framtíðar, þrátt fyrir tímabundna erfiðleika nútíðar, og við höfum leitað eftir hugmyndum um það hvert borgarbúar vilja að borgin stefni til næstu 5 til 10 ára. Um leið og við horfum til þess að verja fjárhag og þjónustu næsta árs þurfum við alltaf að hafa í huga hvað það er sem tryggir best að Reykjavík verði í forystu hvað varðar lífsgæði fyrir íbúa og verði ávallt fyrsti valkostur fólks og fyrirtækja í þessu landi.